Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

22. jaanuar 2013 *

Apellatsioonkaebus — Konkurrents — Kartellid — Vasest ja vasesulamist toruliitmike Euroopa turg — Emaettevõtja vastutus, mis tuleneb üksnes tema tütarettevõtja rikkumisest — Ne ultra petita põhimõte — Tütarettevõtjat puudutava tühistava kohtuotsuse mõju emaettevõtja õiguslikule olukorrale

Kohtuasjas C-286/11 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 6. juunil 2011 esitatud apellatsioonkaebus,

Euroopa Komisjon, esindajad: F. Castillo de la Torre, V. Bottka ja R. Sauer, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

apellant,

teine menetlusosaline:

Tomkins plc, asukoht London (Suurbritannia), esindajad: *barrister* K. Bacon, keda volitas *solicitor* S. Jordan,

hageja esimeses kohtuastmes,

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president V. Skouris, asepresident K. Lenaerts, kodade presidendid A. Tizzano, M. Ilešič, G. Arestis, M. Berger ja E. Jarašiūnas, kohtunikud E. Juhász (ettekandja), A. Borg Barthet, J.-C. Bonichot, M. Safjan, D. Šváby ja A. Prechal,

kohtujurist: P. Mengozzi,

kohtusekretär: vanemametnik L. Hewlett,

arvestades kirjalikus menetluses ja 2. mai 2012. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 19. juuli 2012. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: inglise.

otsuse

1 Oma apellatsioonkaebuses palub Euroopa Komisjon tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 24. märtsi 2011. aasta otsuse kohtuasjas T-382/06: Tomkins *vs*. komisjon (EKL 2011, lk II-1157; edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus"), millega Üldkohus esiteks tühistas osaliselt komisjoni 20. septembri 2006. aasta otsuse K(2006) 4180 EÜ […] artikli 81 ja EMP lepingu artikli 53 kohase menetluse kohta (juhtum COMP/F-1/38.121 – toruliitmikud) (kokkuvõte avaldatud ELT 2007, L 283, lk 63; edaspidi „vaidlusalune otsus") ning teiseks vähendas Tomkins plc-le (edaspidi „Tomkins") määratud trahvi.

Vaidluse taust ja vaidlusalune otsus

2 Vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1–3 ning 12 ja 13 tuvastas Üldkohus järgmist:

„1 […] [k]omisjon tuvastas [vaidlusaluses] otsuses […], et mitu ettevõtjat rikkusid EÜ artiklit 81 ja Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) lepingu artikli 53 lõiget 1, kuna nad osalesid erinevatel perioodidel ajavahemikus 31. detsembrist 1988 kuni 1. aprillini 2004 ühes, mitmeosalises ja vältavas ühenduse konkurentsinormide rikkumises, mis toimus vasest ja vasesulamist toruliitmike turul konkurentsivastaste kokkulepete ja kooskõlastatud tegevuse vormis ning hõlmas kogu EMP territooriumi. Rikkumine seisnes hindade kindlaksmääramises, hinnakirjade, allahindluste ja mahahindluste ning hinnatõusude rakendusmehhanismide kokkuleppimises, siseriiklike turgude ja klientide jagamises, muu äriteabe vahetamises ning regulaarsetel koosolekutel osalemises ja rikkumise hõlbustamiseks mõeldud muus suhtlemises.

2 Hageja [Tomkins] ja tema tütarettevõtja asjaolude asetleidmise ajal [Pegler] (varem The Steel Nut & Joseph Hampton Ltd) kuuluvad [vaidlusaluse] otsuse adressaatide hulka.

3 Hagejale kuulus 17. juunist 1986 kuni 31. jaanuarini 2004 Pegleri kapitalis 100-protsendiline osalus, kusjuures Pegler toodab vasest toruliitmikke. Pegler müüdi 1. veebruaril 2004 tema juhtkonnale. Aalberts Industries NV, kes on samuti [vaidlusaluse] otsuse adressaat, omandas 26. augustil 2005 Pegler Holdings Ltd ja Pegleri.

[…]

12 Komisjon tuvastas [vaidlusaluse] otsuse artiklis 1, et hageja ja tema tütarettevõtja Pegler rikkusid 31. detsembrist 1988 kuni 22. märtsini 2001 EÜ artiklit 81 ja EMP lepingu artiklit 53.

13 Selle rikkumise eest määras komisjon [vaidlusaluse] otsuse artikli 2 punktis h hagejale solidaarselt Pegleriga 5,25 miljoni euro suuruse trahvi."

Vaidlustatud kohtuotsus

3 Üldkohtu kantseleisse 15. detsembril 2006 saabunud hagiavalduses palus Tomkins Üldkohtul muu hulgas:

— tühistada vaidlusalune otsus osas, mis puudutab Pegleri rikkumises osalemise kestust;

— vähendada talle Pegleriga solidaarselt määratud trahvi suurust.

4 Pärast seda, kui hageja oli hagiavalduses esitatud väidetest osaliselt loobunud, tugines ta selles ainult ühele väitele, mille kohaselt tegi komisjon Pegleri rikkumises osalemise kestuse kindlakstegemisel vea.

5 Nimelt nähtub vaidlusalusest otsusest, et komisjon pani hagejale, kellele kuulus 17. juunist 1986 kuni 31. jaanuarini 2004 Pegleri kapitalis 100-protsendiline osalus, süüks Pegleri rikkumise ja mõistis hagejalt solidaarselt välja tema tütarettevõtjale määratud trahvi. Rikkumise süükspanemine põhines sellel, et Tomkins avaldas Peglerile rikkumisperioodi vältel otsustavat mõju.

6 Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 38 märkis Üldkohus, et Tomkinsit peeti rikkumise eest vastutavaks ainult emaettevõtjana Pegleri osalemise tõttu kartellis ning seega ei saanud tema vastutus ületada Pegleri oma. Ent Üldkohus tühistas 24. märtsi 2011. aasta otsuses kohtuasjas T-386/06: Pegler *vs.* komisjon (EKL 2011, lk II-1267) vaidlusaluse otsuse artikli 1 osas, milles komisjon tuvastas Pegleri osalemise kõnealuses kartellis ajavahemikus 31. detsembrist 1988 kuni 29. oktoobrini 1993. Arvestades asjaolu, et esimese kohtuastme hageja vaidlustas Pegleri osalemise rikkumises kõnealuses ajavahemikus, analüüsis Üldkohus, millised on selle tühistamise tagajärjed Tomkinsi suhtes.

7 Olles vaidlustatud kohtuotsuse punktis 40 meenutanud Euroopa Kohtu praktikat selle kohta, et liidu kohus ei või teha otsust *ultra petita*, ning eelkõige seda, et ta ei või otsust teha osade kohta, mis puudutavad teisi adressaate kui need, keda on hageja nõuetes silmas peetud (14. septembri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-310/97 P: komisjon *vs.* AssiDomän Kraft Products jt, EKL 1999, lk I-5363), otsustas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 42 siiski, et konkurentsiõiguse seisukohast moodustas hageja ühe üksuse oma tütarettevõtjaga, kelle tühistamishagi eespool viidatud kohtuasjas Pegler *vs.* komisjon osaliselt rahuldati. Seetõttu leidis ta, et komisjoni poolt hagejale vastutuse omistamine tähendas, et kõnealuses kohtuasjas vaidlusaluse otsuse osaline tühistamine toimus ka hageja kasuks.

8 Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 44 järeldas Üldkohus, et ta ei tee emaettevõtja ja tema tütarettevõtja eraldi esitatud tühistamishagide lahendamisel otsust *ultra petita*, kui ta võtab arvesse tütarettevõtja esitatud hagi tulemust, eeldusel et selle hagi nõuete ese on sama, kui emaettevõtja esitatud hagil.

9 Kuna tegemist oli emaettevõtja vastutusega, mis on rangelt seotud tütarettevõtja vastutusega, sest juhul kui Pegleri rikkumist ei oleks Tomkinsile süüks pandud, ei oleks ta trahvi maksmise eest olnud solidaarselt vastutav, tühistas Üldkohus vaidlusaluse otsuse hageja rikkumises osalemise alguse osas ehk 31. detsembrist 1988 kuni 29. oktoobrini 1993 ning vähendas seetõttu Tomkinsile määratud trahvi 5,25 miljonilt eurolt 4,25 miljonile eurole, millest 3,4 miljonit eurot määrati talle Pegleriga solidaarselt.

10 Rikkumise lõppemise osas otsustas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 53, et komisjon leidis õigesti, et Pegler ei tõendanud, et ta oli teatanud, et ta ei loe ennast seotuks 10. juunil 2000 sõlmitud kokkuleppega, mille ese oli hinnatõus alates 14. augustist 2000, ning et järelikult osales Pegler kartellis vältavalt kuni kuupäevani, mil komisjon pidas kartelli lõppenuks, ehk kuupäevani, mil ta viis 2001. aasta märtsis läbi etteteatamata kontrollid.

Poolte nõuded

11 Komisjon palub Euroopa Kohtul:

— tühistada vaidlustatud kohtuotsus ja

— jätta Üldkohtus Tomkinsi esitatud hagi tervikuna rahuldamata.

12 Tomkins palub Euroopa Kohtul:

— jätta apellatsioonkaebus tervikuna põhjendamatuse tõttu rahuldamata ja

— mõista nii esimese astme kui ka apellatsioonimenetluse kohtukulud välja komisjonilt.

Apellatsioonkaebus

Poolte argumendid

13 Komisjon esitab apellatsioonkaebuse põhjendamiseks viis väidet, mille kohaselt: on rikutud *ultra petita* otsuse tegemise valdkonnas kohaldatavat eeskirja, on tuvastatud ekslikult, et emaettevõtja ja tema tütarettevõtja hagidel on sama ese, ei võtnud Üldkohus arvesse asjaolu, et Tomkins oli osa ettevõtjast, kes tunnistas, et on toime pannud rikkumise, ei ole vaidlustatud kohtuotsust piisavalt põhjendatud ja põhjendused on vastuolulised ning viimaseks on rikutud õigust õiglasele kohtulikule arutamisele.

Esimene väide

14 Esimeses väites kinnitab komisjon, et tühistades vaidlusaluse otsuse osas, mis puudutas selles otsuses tuvastatud rikkumises osalemise kestuse ühte osa, nende asjaolude alusel, millele Tomkins ei ole kunagi viidanud, rikkus Üldkohus eeskirja, mis keelab kohtul teha otsuse *ultra petita*. Euroopa Kohtu praktika, eeskätt eespool viidatud kohtuotsus komisjon *vs.* AssiDomän Kraft Products jt, ning 29. märtsi 2011. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-201/09 P ja C-216/09 P: ArcelorMittal Luxembourg *vs.* komisjon ja komisjon *vs.* ArcelorMittal Luxembourg jt (EKL 2011, lk I-2239), ei luba sellest eeskirjast erandit põhjusel, et kaks hagejat moodustavad ühe ettevõtja ning nad on tunnistatud solidaarselt vastutavaks. Otsuse adressaadiks oleva kumbagi hageja taotletav tühistamine on tingimata piiratud väidetega, mille nad kumbki esitasid oma kohtuasjas, ning ühe ettevõtja moodustavate adressaatide puhul ei ole mingi erand võimalik.

15 Komisjon on seisukohal, et Üldkohus ajas segi mõiste „ettevõtja" kui majandusüksuse konkurentsivaldkonnas ELTL artikli 101 ja nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 1/2003 [EÜ] artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta (EÜT 2003, L 1, lk 1; ELT eriväljaanne 08/02, lk 205) tähenduses ning ELTL artikli 263 ja määruse nr 1/2003 alusel liidu kohtutele nõude esitava juriidilise isiku menetlusõigusliku mõiste. Komisjon, kes tugineb eespool viidatud kohtuotsusele ArcelorMittal Luxembourg *vs.* komisjon ja komisjon *vs.* ArcelorMittal Luxembourg jt, on seisukohal, et kontserni kuuluva üksuse esitatud hagi ei mõjuta kontserni teiste üksuste õiguslikku positsiooni. Otsuse adressaat peab otsustama liidu kohtutele esitatava hagi ulatuse üle ning nende väidete ulatuse üle, mida ta soovib esitada. Kui oletada, et tütarettevõtjat puudutava otsuse osaline tühistamine tõendab komisjoni sisulise vea olemasolu, millest emaettevõtja võiks potentsiaalselt kasu saada, peab viimane sellele veale Üldkohtus ise viitama.

16 Komisjon väidab, et ühe ja sama ettevõtja juriidilistele üksustele määratud trahvid võivad olla erinevad, isegi kui nende trahvide ühe konkreetse osa tasumise eest vastutavad nad solidaarselt. Järelikult ei mõjuta ühe ja sama ettevõtja kahe üksuse solidaarvastutus eespool viidatud kohtuotsusest komisjon *vs.* AssiDomän Kraft Products jt tuleneva kohtupraktika kohaldamist *ultra petita* otsuse tegemise valdkonnas. Antud juhul ei ole ranget seost Tomkinsi ja Pegleri vastutuse vahel.

17 Üldkohus rikkus komisjoni arvates õigusnormi, kui ta tegi rikkumise kestust käsitleva väite kohta otsuse, analüüsimata õiguslikke argumente, mille esitas rikkumise alguskuupäeva kohta Tomkins ise, ning piirdus selles küsimuses viitega eespool viidatud kohtuotsuse Pegler *vs.* komisjon lahendusele. Üldkohus tõlgendas seega hagi eset uuesti ja kvalifitseeris selle ümber.

18 Veel väidab komisjon, et vähendades Tomkinsile määratud trahvi eraldiseisva kohtuotsuse alusel, sekkus Üldkohus õigusvastaselt komisjoni pädevusalasse. Komisjoni, mitte Üldkohtu ülesanne on teha selle kohtuotsuse põhjal järeldusi, vähendades kõnealuse tühistamisotsuse täitmiseks vastavalt vajadusele trahvisummat või tühistades selle.

19 Tomkinsi arvates on esimene väide vastuvõetamatu, kuna komisjon üritab saada uut hinnangut Üldkohtu poolt juba hinnatud asjaoludele ning eeskätt Tomkinsile süükspandud rikkumise kestust puudutavatele järeldustele, kuid see on vastuolus apellatsioonimenetluse olemusega.

20 Täiendavalt väidab Tomkins, et Üldkohus ei teinud otsust *ultra petita* ega kaldunud kõrvale asjakohasest kohtupraktikast. Ta toonitab, et Pegleri rikkumises osalemise kestuse ja trahvisumma vähendamine põhjusel, et komisjon tegi selle kestuse kindlaksmääramisel vea, on Üldkohtule esitatud hagiavalduses üks sõnaselgelt mainitud nõuetest. Lisaks ei ole asjakohased eespool viidatud kohtuotsused komisjon *vs.* AssiDomän Kraft Products jt ning ArcelorMittal Luxembourg *vs.* komisjon ja komisjon *vs.* ArcelorMittal Luxembourg jt.

21 Tomkins väidab, et Üldkohus ei teinud erandit menetluseeskirjast, mille kohaselt ei tohi kohus teha otsust *ultra petita*, vaid hindas õigesti käesoleva juhtumi asjaolusid ja eeskätt samasse kontserni kuuluva kahe asjaomase äriühingu solidaarvastutust. Apellatsioonkaebuses faktidele antud hinnangus ajas komisjon segi Tomkinsi esitatud väite, milles viimane taotles Pegleri toime pandud rikkumise kestuse ja määratud trahvi vähendamist, ning faktilised asjaolud, mis esitati tema nõuete põhjendamiseks rikkumise täpsete algus- ja lõpukuupäevade kohta. Komisjonil ei ole alust väita, et Tomkins peab kandma oma vastutuskoormat, kuid ei saa kasu saada asjassepuutuva tütarettevõtja esmase ja otsese vastutuse vähendamisest Üldkohtu poolt, mistõttu tekib vastutus, mis ei saa olla solidaarvastutus.

22 Mis puudutab ettevõtja mõistel põhinevate konkurentsivaldkonna materiaalõigusnormide ja juriidilise üksuse mõistel põhinevate menetlusnormide segiajamist, siis toonitab Tomkins, et komisjon kvalifitseeris liidu õigust valesti. Üldkohus leidis õigesti, et eespool viidatud kohtuotsuste Pegler *vs.* komisjon ja Tomkins *vs.* komisjon vahel on tihe ja „lahutamatu" seos, mis korrakohase õigusemõistmise seisukohast õigustab ristviiteid neis kahes kohtuotsuses.

Teine väide

23 Komisjon väidab, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta leidis, et Tomkinsi tühistamishagi ja tema tütarettevõtja Pegleri tühistamishagi põhjendamiseks esitatud nõuetel on „sama ese". Komisjoni hinnangul vaidlustavad need kaks juriidilist isikut rikkumises osalemise eri ajavahemikke, see tähendab Tomkins 31. detsembrist 1988 kuni 7. veebruarini 1989 ehk 38 päeva ning Pegler 31. detsembrist 1988 kuni 29. oktoobrini 1993 ehk 4. aastat 9 kuud ja 29 päeva. Need erinevused ja need, mis tulenevad asjaolust, et kõnealused kaks üksust esitasid erisuguseid väiteid ja argumente, kujutavad komisjoni arvates endast erineva esemega nõudeid.

24 Lisaks tugines Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 42 valele faktilisele eeldusele, mis võib endast kujutada asjaolude moonutamist, kuivõrd Tomkins olevat väitnud, et „kui [vaidlusalune] otsus peaks Peglerit puudutavas osas tühistatama, tuleb otsus tühistada ka teda puudutavas osas". Ent Tomkins ei esitanud seda väidet tühistamishagis ega repliigis ning seega moonutas Üldkohus hageja esitatud väidet.

25 Tomkinsi arvates tuvastas Üldkohus õigesti, et tema nõuetel ja Pegleri nõuetel on „sama ese", kuna kumbki palus oma hagiavalduses, et vähendataks Pegleri rikkumises osalemise kestust, nagu see nähtub komisjoni järeldustest.

Kolmas väide

26 Komisjoni arvates rikkus Üldkohus õigusnormi, kui ta vähendas „ettevõtja Tomkinsi" ühe üksuse vastutust põhjusel, et rikkumises osalemise kestust vähendati selle ettevõtja ühe teise üksuse ehk tema tütarettevõtja Pegleri puhul. Pegleril rikkumise eest lasuva vastutuse vähendamine põhines tema „uinunud ettevõtja" staatusel ning ei tuginenud asjaolule, et nimetatud kontsern ei osalenud

rikkumises. Asjaolu, et Pegler võis teataval ajavahemikul mitte olla õige adressaat kontsernis, puudutab ainult seda tütarettevõtjat ega vabasta kogu ettevõtjat tema vastutusest konkurentsieeskirjade rikkumise eest. Nii ei saanud Üldkohus õiguspäraselt vähendada Tomkinsi trahvi summat ajavahemiku osas 1989. aasta 20. jaanuarist kuni 1993. aasta 29. oktoobrini põhjusel, et „Tomkinsi vastutus on rangelt seotud Pegleri omaga", tuginedes niisugusele seosele, mida ei ole olemas.

27 Tomkins väidab, et kolmas väide on vastuvõetamatu, kuna palutakse hinnata uuesti faktilisi asjaolusid, mille kohta Üldkohus on juba otsuse teinud, ning et lisaks ei esitanud komisjon seda väidet esimeses kohtuastmes.

Neljas väide

28 Täiendava võimalusena väidab komisjon, et vaidlustatud kohtuotsust ei ole põhjendatud, kuna selles ei ole piisavalt täpselt märgitud, et see kujutab endast erandit eespool viidatud kohtuotsusest komisjon *vs.* AssiDomän Kraft Products jt. Lisaks, vaidlustatud kohtuotsuse punktides 56 ja 57, mis puudutavad kordajat hoiatava mõju tagamiseks, on Üldkohus ebajärjekindel ja ebatäpne, kuna ta palub komisjonil teha solidaarvastutuse põhjal järeldused Tomkinsi poolt trahvi maksmise suhtes, enne kui ta nimetatud kohtuotsuse punktis 59 ise trahvisumma kindlaks määrab.

29 Tomkins leiab, et neljas väide ei ole põhjendatud, toonitades, et Üldkohtu otsuses on põhjenduskäik esitatud piisavalt selgelt, võimaldades pooltel seega teada otsuse põhjendusi ja Euroopa Kohtul kontrolli teostada.

Viies väide

30 Komisjoni väidab, et Üldkohus rikkus võistlevuse põhimõtet ja õigust õiglasele kohtulikule arutamisele, sest ei andnud talle võimalust väljendada oma seisukohta kavatsuse kohta vähendada Tomkinsile määratud trahvi, ning tugines väidetele, mille esitas Pegler teises kohtuasjas. Viidates kohtuotsuse ühele osale, vaatamata sellele, et Tomkins ei esitanud seda Pegleri poolt oma hagi põhjendamiseks esitatud väidet kirjalikus menetluses, rikkus Üldkohus komisjoni kaitseõigusi.

31 Tomkins leiab, et see väide ei ole põhjendatud, kuna komisjon osales menetluses, milles tehti eespool viidatud kohtuotsus Pegler *vs.* komisjon, ning ta oli seega rikkumise kestust puudutavatest argumentidest täiesti teadlik. Tomkinsi sõnul ei esitanud komisjon seda väidet menetluses, milles tehti vaidlustatud kohtuotsus, üksnes taktikalistel põhjustel.

Euroopa Kohtu hinnang

Esimene, teine ja kolmas väide

32 Kuna esimene, teine ja kolmas väide kattuvad suures osas, tuleb neid analüüsida koos.

33 Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 38 tuvastas Üldkohus, et „hagejat ei peetud kartelli eest vastutavaks tema otsese osalemise tõttu selle tegevuses. Teda peeti rikkumise eest vastutavaks ainult emaettevõtjana Pegleri kartellis osalemise tõttu. Seega ei saa tema vastutus ületada Pegleri oma."

34 Poolte vahel ei ole ju vaidlust selles, et Tomkinsi vastutus tuleneb ainult sellest, et tema tütarettevõtja Pegler osales vaidlusaluses otsuses tuvastatud kartellis.

35 Oma apellatsioonkaebuse nendes kolmes väites kinnitab komisjon siiski sisuliselt, et milline ka ei oleks sama kontserni nende kahe äriühingu moodustatava ettevõtja vastutus vaidlusaluses otsuses tuvastatud rikkumise eest, ei saa äriühing Tomkins saada menetluses, mis algatati tema poolt Üldkohtule esitatud

hagiga, kasu sellest, et menetluses, mis algatati äriühingu Pegler poolt Üldkohtule esitatud eraldiseisva hagi alusel, vähendas Üldkohus rikkumise kestust argumentide alusel, mida Tomkins enda hagis ei esitanud.

36 Kolmandas väites tugineb komisjon äriühingute kontserni eraldiseisvate juriidiliste üksuste vahelise vastutuse eristamisele ning märgib eeskätt, et antud juhul oli vaidlusalune otsus suunatud nii Tomkinsile kui ka Peglerile ning et järeldus ajavahemiku kohta 31. detsembrist 1988 kuni 29. oktoobrini 1993 tühistati põhjusel, et Pegler oli alguses „uinunud äriühing Inglise äriühinguõiguse tähenduses" ning hiljem „uinunud äriühing, kes tegutseb agendina".

37 Need kaalutlused ei ole siiski piisavad, et seada kahtluse alla vaidlustatud kohtuotsuse punktis 38 tehtud Üldkohtu järeldus, kuna vastutuse omistamiseks kontserni mis tahes üksusele on vaja, et oleks esitatud tõend selle kohta, et vähemalt üks üksus pani toime liidu konkurentsieeskirjade rikkumise ning et see asjaolu oleks tuvastatud otsuses, mis on lõplikuks muutunud.

38 Ent antud juhul ei ole sellist tõendit lõppkokkuvõttes esitatud ajavahemiku kohta 31. detsembrist 1988 kuni 29. oktoobrini 1993, kuna Üldkohus tühistas osaliselt vaidlusaluse otsuse seda perioodi puudutavas osas eespool viidatud kohtuotsuses Pegler *vs.* komisjon. Sellega seoses ei oma tähtsust see, miks Pegleri rikkumise puudumine tuvastati.

39 Järelikult tugines Üldkohus õigesti eeldusele, mille kohaselt on Tomkinsi vastutus emaettevõtjana käesolevas asjas puhtalt tuletatud ja täiendav vastutus ning sõltub seega tema tütarettevõtja Pegleri vastutusest, kusjuures trahv, mille vähendamist taotleti, mõisteti neilt kahelt äriühingult välja solidaarselt.

40 Veel tuleb lisada, et esimeses kohtuastmes esitatud Tomkinsi väited ja argumendid puudutasid mitte tema enda osalemist rikkumises, vaid ainult Pegleri osalemist, nagu nähtub vaidlustatud kohtuotsuse punktidest 25 ja 28–30.

41 Esimeses väites kinnitab komisjon, et Üldkohus tegi otsuse *ultra petita*, rikkudes Euroopa Kohtu praktikat, mis väljendub eelkõige eespool viidatud kohtuotsustes komisjon *vs.* AssiDomän Kraft Products jt ning ArcelorMittal Luxembourg *vs.* komisjon ja komisjon *vs.* ArcelorMettal Luxembourg jt, kui ta vähendas rikkumise kestust ka Tomkinsi puhul, ilma et see äriühing oleks seda otseselt taotlenud.

42 Komisjon möönab oma teise väite raames, et sarnaselt Pegleriga vaidlustas ka Tomkins Üldkohtus ajavahemiku, mis oli vaidlusaluses otsuses aluseks võetud. Ta rõhutab siiski, et see emaettevõtja ei seadnud kahtluse alla sama ajavahemikku kui see, millele viitas tema tütarettevõtja, vaid üksnes väikese osa sellest ajavahemikust ning tegi seda Pegleri esitatud argumentidest erinevate argumentidega. Komisjon järeldab sellest, et Üldkohus rikkus õigusnormi, otsustades vaidlustatud kohtuotsuse punktis 44, et Pegleri ja Tomkinsi eraldi esitatud hagidel on sama ese.

43 Tuleb siiski tõdeda, et olukorras, kus emaettevõtja vastutus tuleneb täielikult tema tütarettevõtja vastutusest ning kus need kaks äriühingut on esitanud hagi, milles paluvad muu hulgas, et Üldkohus vähendaks trahvi tütarettevõtja toimepandud rikkumise kestuse vähendamise tõttu, ei nõua mõiste „sama ese", et nende äriühingute hagide ulatus ja komisjoni tuvastatud rikkumise vaidlustamiseks nende esitatud argumentide ulatus oleks identne.

44 Järelikult, kuna vaidlust ei ole selles, et nii Pegler kui ka Tomkins on rikkumise kestuse vaidlustanud ning üks osa sellest ajavahemikust oli sama, siis ei ole Üldkohus rikkunud õigusnormi, jõudes vaidlustatud kohtuotsuse punktis 44 esitatud järeldustele.

45 Komisjoni argument, et Üldkohus moonutas Tomkinsi esitatud väidet, tuleb tulemusetuna tagasi lükata. Nimelt nähtub käesoleva kohtuotsuse eelnevatest punktidest, et Üldkohus võis jõuda järeldusele, et emaettevõtja ja tema tütarettevõtja hagiavalduse ese oli identne, sõltumata sellest, kas Tomkins esitas oma hagis vaidlustatud kohtuotsuse punkti 42 kolmandas lauses toodud ja käesoleva kohtuotsuse punktis 24 korratud nõude või mitte.

46 Mis puudutab käesoleva kohtuotsuse punktis 41 viidatud kohtupraktikat, siis tuleb tõdeda, et vastupidi sellele, mida arvab komisjon, ei ole see kohtupraktika käesoleva vaidluse lahendamiseks kohaldatav.

47 Nimelt, kohtuasjas, milles tehti eespool viidatud kohtuotsus komisjon *vs.* AssiDomän Kraft Products jt, ei esitanud äriühing AssiDomän Kraft Products AB ja kuus teist Rootsi äriühingut erinevalt käesolevast kohtuasjast hagi komisjoni otsuse peale, mille Euroopa Kohus tühistas osaliselt muude ettevõtjate esitatud hagi tulemusel.

48 Vaidluses, milles tehti eespool viidatud kohtuotsus ArcelorMittal Luxembourg *vs.* komisjon ja komisjon *vs.* ArcelorMittal Luxembourg jt ja mis puudutas muud laadi õiguslikku küsimust, eeskätt sundtäitmise aegumistähtaegade kulgemist, oli tegemist kolme samasse kontserni kuuluva äriühinguga. Nagu Euroopa Kohus selle kohtuotsuse punktis 149 tuvastas, puudutas komisjoni esialgne otsus neist äriühingutest vaid ühte ning Üldkohus tühistas selle otsuse ainult selle äriühingu suhtes. Seega ei saanud sellisest tühistamisest tuletada mingit mõju kahele teisele äriühingule.

49 Niisiis sellisel juhul, nagu on vaatluse all käesolevas asjas, kus emaettevõtja vastutus tuleneb üksnes tema tütarettevõtja vastutusest ja kus emaettevõtja ja tema tütarettevõtja on esitanud paralleelselt hagid, millel on sama ese, võis Üldkohus *ultra petita* otsust tegemata võtta arvesse Pegleri esitatud hagi tulemust ning tühistada vaidlusaluse otsuse 29. oktoobrist 1993. aastast varasemat ajavahemikku puudutavas osas ka Tomkinsi suhtes.

50 Sellega seoses ei paku komisjoni viidatud võimalus, et ta võib ise muuta emaettevõtja suhtes tehtud otsust või selle tagasi võtta, et teha järeldused Üldkohtu otsusest, piisavat tagatist ettevõtjate õiguste kaitseks liidu konkurentsiõiguse kohaldamise valdkonnas.

51 Eeltoodud kaalutlustest järeldub, et komisjoni esimene, teine ja kolmas väide ei ole põhjendatud.

Neljas väide

52 Apellatsioonkaebuse neljas väide jaguneb kaheks osaks.

53 Esimeses osas heidab komisjon Üldkohtule ette seda, et viimane ei esitanud vaidlusaluse otsuse osalise tühistamise põhjendamiseks piisavat ja selget põhjenduskäiku. Ta kordab suures osas esimese, teise ja kolmanda väite raames juba esitatud argumente.

54 Sellega seoses piisab viitest nende väidete raames Euroopa Kohtu esitatud kaalutlustele, millest nähtub, et komisjoni etteheited ei ole põhjendatud.

55 Teises osas väidab komisjon, et Üldkohtu põhjendused vaidlustatud kohtuotsuses on ebajärjekindlad või ebatäpsed, kuna ühelt poolt palub Üldkohus komisjonil hoiatamise teguri osas võtta arvesse oma eespool viidatud kohtuotsust Pegler *vs.* komisjon, ning teiselt poolt määrab vaidlustatud kohtuotsuse punktis 59 ise kindlaks Tomkinsile määratava trahvi suuruse.

56 Tuleb siiski nentida, et vaidlustatud kohtuotsusest ei nähtu mingit vastuolu ega ebatäpsust. Nimelt vähendas Üldkohus trahvisummat ulatuses, milles ta tühistas vaidlusaluse otsuse 29. oktoobrist 1993 varasema perioodi osas ka Tomkinsi suhtes. Seevastu sama kohtuotsuse punktides 56–58 tegi Üldkohus järeldused asjaolust, et Tomkinsi hagi ei puudutanud komisjoni viga hoiatava mõju teguri kohaldamisel.

57 Seega ei ole neljas väide põhjendatud.

Viies väide

58 Kõnealuses väites kinnitab komisjon, et rikutud on õigust õiglasele kohtulikule arutamisele. Eelkõige heidab ta Üldkohtule ette seda, et viimane ei andnud talle võimalust teha teatavaks oma seisukoht kavatsuse kohta tugineda Pegleri esitatud väidetele.

59 Kõigepealt tuleb meenutada, et komisjon ei taotlenud käesolevas asjas kohtuistungi toimumist. Nagu märgib Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 23, teatas komisjon ühes kirjas, et „ta jätab käesolevas asjas kohtuistungi korraldamise vajaduse otsustada Üldkohtu äranägemisel”.

60 Komisjoni kriitika võistlevuse põhimõtte ja õiguse õiglasele kohtulikule arutamisele mittejärgimise kohta põhineb selle institutsiooni kindlal veendumusel, et kui hagid ei ole täiesti identsed, on absoluutselt võimatu, et tütarettevõtja Pegleri osas tuvastatud rikkumisperioodi vähendamine toimub ka emaettevõtja Tomkinsi jaoks.

61 Ent nagu nähtub Euroopa Kohtu kaalutlustest ja järeldustest esimese, teise ja kolmanda väite raames, on see võimalus mõnel juhul olemas. Selle võimaluse kohaldamine on Üldkohtu õigusliku hinnangu tulemus ning kohtul on õigus seda teha pooli enne kohtuotsuse tegemist teavitamata. Selliselt tegutsemine ei kujuta endast kaitseõiguste ega õiguse õiglasele kohtulikule arutamisele rikkumist.

62 Sellest järeldub, et viies väide ei ole põhjendatud.

63 Kuna komisjoni esitatud ühegi väitega ei nõustutud, tuleb apellatsioonkaebus jätta rahuldamata.

Kohtukulud

64 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 184 lõige 2 näeb ette, et kui apellatsioonkaebus on põhjendamatu, siis otsustab Euroopa Kohus kohtukulude jaotuse. Vastavalt kodukorra artikli 138 lõikele 1, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuse suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna Tomkins on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja komisjon on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud välja mõista komisjonilt.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.

2. Mõista kohtukulud välja Euroopa Komisjonilt.

Allkirjad